

На законодавчому рівні пропонується визначити наступні пріоритетні напрямки, які мають стати підґрунтям для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану та у післявоєнний період: пріоритетний розвиток та підтримка адаптивних (гнучких), сталих і децентралізованих агропродовольчих систем; пріоритет локальних продовольчих систем; державна підтримка малих та середніх сільськогосподарських виробників; державна підтримка відновлення та розвитку сільських територій; надання пріоритету у розвитку сталих та екологічних дружніх практик у сільському господарстві; системне стимулювання дрібних землевласників та розвитку прозорого ринку сільськогосподарських земель.

Література:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». Указ Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n2>

2. Ризики прийняття закону України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану для довкілля. URL: <http://epl.org.ua/eco-analytics/ryzuku-pryjnyattya-zakonu-ukrayiny-shhodo-stvo-reen-ya-umov-dlya-zabezpechennya-prodovolchoyi-bezpeky-v-umovah-voeyenno-go-stanu-dlya-dovkillya/>

КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Поляков Є. В.,
доцент кафедри ОРД ФПФПКП ОДУВС
кандидат юридичних наук, доцент
полковник поліції*

В Україні оперативно-розшукова діяльність сформувалась як галузь наукового знання в результаті інтеграції та диференціації наук кримінально-правового циклу. Оперативно-розшукова діяльність – це галузь специфічних наукових знань про злочинну діяльність та її антипод – гласну і негласну діяльність з виявлення й розкриття злочинів, встановлення осіб, які її готують або вчинили, та осіб, які переховуються від слідства, суду і кримінального покарання, а також тих осіб, які безвісти зникли [1, с. 5].

У системі юридичних наук саме теорія оперативно-розшукової діяльності покликана озброювати практику боротьби зі злочинністю комплексом наукових висновків і рекомендацій. Сьогодні для всіх науковців, які досліджують теорію оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України, вже безперечним є той факт, що вона являє собою окрему галузь наукового знання, подальший розвиток якої має відбуватися шляхом надання їй статусу окремої самостійної науки [2, с. 48].

Зрозуміло, що основою теорії оперативно-розшукової діяльності є численні попередні та сучасні теоретичні напрацювання і, головне, прийняте в Україні законодавство про оперативно-розшукову діяльність. Сучасним законодавством оперативно-розшукова діяльність уперше визнається державно-правовою формою боротьби зі злочинністю.

У становлення і розвиток теорії оперативно-розшукової діяльності в Україні вагомий внесок зробили такі вчені, як О.М. Бандурка, О.Ф. Долженков, І.П. Козаченко, Ю.Ю. Орлов, М.М. Перепелиця, В.П. Пилипчук, М.Б. Саакян та інші. Вони взяли активну участь у розробці Законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та інших нормативних актів, що регламентують правові засади, організацію і тактику оперативно-розшукової діяльності.

Щодо питання визначення сутності та змісту оперативно-розшукової діяльності, ми бачимо, що у наукових працях зміст оперативно-розшукової діяльності традиційно зводиться до системи заходів, що здійснюються спеціально уповноваженими на те суб'єктами із застосуванням переважно негласних сил, засобів і методів з метою вирішення завдань боротьби зі злочинністю. Крім того, науковці вважають, що термін «оперативно-розшукова діяльність» може розглядатися у двох аспектах: по-перше, як практична діяльність і, по-друге, як теорія такої діяльності.

У першому аспекті система оперативно-розшукової діяльності складається із сукупності гласних і негласних, пошукових та контррозвідувальних заходів, оперативних та оперативно-технічних засобів, дозволених законом. Тому через зміст, характер і призначення таких оперативних прийомів, заходів і засобів розкривається сутність оперативно-розшукової діяльності. Поняття оперативно-розшукової діяльності передбачає її комплексний характер і залежно від вирішення тих або інших завдань можна виділити два основні її напрямки: пошуковий та контррозвідувальний.

Так, раніше, в Україні, як і в більшості посттоталітарних держав, оперативно-розшукова діяльність, як правило, регламентувалася відомчими інструкціями і наказами та була винятково таємною. Натомість у незалежній Україні, в період демократичних перетворень, ключовим принципом оперативно-розшукової діяльності є верховенство закону, захист прав та інтересів громадян. Із закритої, таємної, оперативно-розшукова діяльність стала мати значною мірою відкритий, демократичний характер, а відтак, все частіше стає предметом обговорення в законодавчих і виконавчих органах влади, в засобах масової інформації, на політичних мітингах та зібраннях.

Сучасна оперативно-розшукова діяльність потребує поглибленого психологічного, інтелектуально-логічного, наукового і професійного супроводу. У наукових працях робиться спроба узагальнення соціальної значущості оперативно-розшукової діяльності в умовах якісних перетворень, у зв'язку з демократизацією суспільного життя, а отже, нагальною потребою у зміні її характеру та змісту. Тактичною метою сучасної оперативно-розшукової діяльності

є одержання інформації, її нагромадження, опрацювання, аналіз в цілях застосування відповідних заходів. Належний обсяг та зміст інформації є визначальною умовою результативності оперативно-розшукової діяльності. Демократизація цього виду юридичної практики сприяє можливостям розширення змісту та обсягу інформації, що можна використати для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. За таких умов виникає необхідність у комплексному науковому супроводі оперативно-розшукової діяльності й, зокрема, у зв'язку з використанням можливостей кримінологічних засобів.

Повне і всебічне висвітлення діяльності суб'єкта злочину є запорукою успішного припинення його протиправної поведінки. Отже, оперативно-розшукова діяльність передбачає отримання інформації, її нагромадження, опрацювання, аналіз, узагальнення та застосування відповідних заходів. Однак, як засвідчує практика, суб'єкти оперативно-розшукової діяльності, зазвичай, сконцентровані переважно на пошуку відповідної інформації.

Сучасний стан розвитку кримінологічної науки доводить не лише можливість, а нагальну потребу у використанні її теоретичного потенціалу для подальшого удосконалення юридичних практик, зокрема оперативно-розшукової діяльності [3, с. 42]. На користь цього висновку опосередковано вказують і результати сучасних досліджень у галузі оперативно-розшукової діяльності. Варто зауважити, що злочинність у юридичних науках розглянуто як центральний елемент предмета кримінології. Попри те, як уже зазначалося вище, можливості кримінологічного супроводу оперативно-розшукової діяльності на цей час реалізовані не сповна.

Підсумовуючи викладене, треба зазначити, що кримінологічний супровід оперативно-розшукової діяльності – це комплексне використання кримінологічних засобів з метою покращення реалізації завдань оперативно-розшукової діяльності. Кримінологічні засоби можна використати в площині інформаційно-аналітичного забезпечення, з огляду на можливість одержання, узагальнення й використання нової додаткової інформації щодо злочинів та осіб, які їх вчинили, яка в подальшому буде використана для виявлення, розкриття та запобігання злочинам. До переліку кримінологічних засобів, що їх можна використовувати для удосконалення оперативно-розшукової діяльності, передусім, варто зарахувати: кримінологічну характеристику; кримінологічний портрет злочинця; віктимологічну характеристику, коли збір інформації про злочинця здійснюється у напрямку «від потерпілого»; кримінологічне прогнозування, за результатами якого доцільно вирішувати питання про можливість постановки особи на оперативно-профілактичний облік тощо. Найбільш комплексно й продуктивно кримінологічні засоби можна використати для вирішення завдань оперативно-розшукової профілактики.

Література:

1. Албул С.В. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: проблемні питання правового забезпечення. *Актуальні питання правового забезпечення у сучасних умовах*: збірник тез доповідей Всеукраїнського науково-

практичного семінару (Харків, 26 листопада 2021 р., Національна академія Національної гвардії України). Харків: НА НГУ, 2021. С. 4–5.

2. Бандурка О.М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.

3. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн., Кн. 3. Практична кримінологія. К. : Ін-Юре, 2007. 320 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ БАНКРУТСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Промота А. Є., студент 2 курсу 1 групи,
факультету №1 навчально-наукового інституту
права та кібербезпеки Одеського
державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Дришлюк В. І.,
завідувач кафедри трудового, земельного
та господарського права Одеського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент*

Серед причин перегляду законодавства про банкрутство в 2015–2018 роках була необхідність у поліпшенні та прискоренні процедур банкрутства, забезпеченні сприятливих умов для розвитку бізнесу в Україні в тих сферах, які були обґрунтовано обрані з урахуванням Індексу легкості ведення бізнесу (Doing Business) Світового Банку та Міжнародної фінансової корпорації. Так, згідно з даними звіту Світового банку Doing Business 2020 (рейтинг простоти ведення підприємницької діяльності) за показником «врегулювання неплатоспроможності» Україна залишається на вкрай низькому – 146 місці серед 190 країн світу, хоча у «загальному заліку» займає 64 місце (у 2019 р. – 145 та 71 відповідно). Головними причинами, через які Україна посідає низьке місце, є:

1) занадто тривала процедура банкрутства – 2,9 роки (Східна Європа та Центральна Азія – 2,3; розвинуті країни – 1,7). Найкраща країна – 0,4 року (Ірландія); 2) висока вартість процедур – 40,5 % від вартості майна боржника (Східна Європа та Центральна Азія – 13,1 %; розвинуті країни – 9,1 %). Найкраща країна – Норвегія (1 %); 3) низька ефективність процедур банкрутства (індекс стягнення/центів на долар) – 9,6 (Східна Європа та Центральна Азія – 38; розвинуті країни – 71,2). Найкраща країна – Норвегія (93,1).[1]

У жовтні 2018 р. Верховна Рада України ухвалила Кодекс України з процедур банкрутства, над розробкою якого експертне середовище працювало протягом останніх чотирьох років (підписаний Президентом П. Порошенком 15 квітня, набув чинності 21 квітня 2019 р.). Новий кодекс, положення якого перекликаються зі світовими стандартами, також отримав підтримку з боку експертів Міжнародного валютного фонду та Світового банку.